

# Nettapotek for EØS-resepter

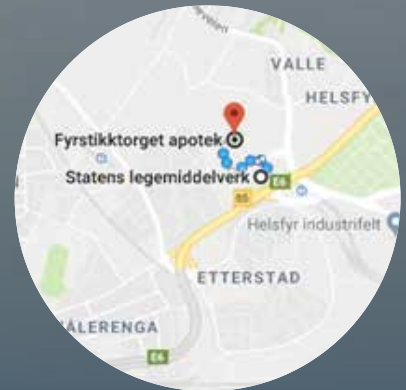
Det er ikke mer enn 350 meter mellom Fyrstikktorget apotek og Legemiddelverket. Likevel står de langt fra hverandre i hvordan de vurderer fagligheten i samarbeidet med engelske online-leger.

Av: Kristin Rosmo

Det er ikke bare e-resepter fra reseptformidleren som genererer forsendelse av reseptpliktig medisin i Norge. Også EØS-resepter krysser landegrensen, og de ekspederes ved Fyrstikktorget apotek som så sender forskrevet legemiddel hjem til pasienten. Ordningen er innenfor apotekloven, men er sterkt kritisert for ikke å fremme riktig og sikker legemiddelbruk.

## **EØS-resepter fra engelske nettleger**

Bakteppet for Fyrstikktorgets virksomhet med forsendelse av reseptpliktig medisin er at apoteket mottar EØS-resepter fra utenlandske nettleger. Det engelske selskapet Hexpress Healthcare Ltd driver nettlegene og nettapotekene euroclinix.net og 121doc.net, som formidler EØS-resepter til nordmenn som bestiller reseptpliktig medisin via deres online legetjenester



(omtalt i Farmasiliv nummer fire og fem 2016).

Legemiddelverket erfarer at det i Norge, og en rekke andre land, ikke er god praksis å drive nettkonsultasjon på den måten man kan se de aktuelle britiske nettlegene gjør.

– Det gjelder spesielt behandling av sykdommer som krever tettere oppfølging enn det vi antar disse nettlegene tilbyr. At disse nettlegene i praksis har et tett samarbeid med nettapotek, tilsier at hovedformålet er å få skrevet ut resepter som så nettapoteket kan selge. Vi ser at pasienter blir spurt om hvilke legemidler de trenger, ikke hvilke plager de ønsker behandling for. Behandlingsalternativene er i stor grad tilpasset nettapotekets snevre sortiment, sa seniorrådgiver i Legemiddelverket, Jørgen Huse, til Farmasiliv høsten 2016.

Det mener han fortsatt. Han poengterer imidlertid at Fyrstikktorgets praksis med forsendelse av EØS-resepter er innenfor apotekloven.

– Rent juridisk kan vi ikke gjøre så mye mer enn å påse at EØS-reseptene er gyldige. Vi anser likevel at dette samarbeidet avviker fra de tradisjoner norske apotek har for å fremme riktig og sikker legemiddelbruk, sier Huse.

### Store og kritiske avvik

Legemiddelverket følger nøye med på hvordan distribusjon av reseptpliktige legemidler fra norske nettapotek foregår. Kvaliteten på utleverte legemidler fra nettapotek skal være like god som ved oppmøte i apotek. De gjennomførte i fjor tilsyn ved nettapotekene som tilbyr slik forsendelse.

*Kort avstand mellom Fyrstikktorget apotek og Legemiddelverket, men langt fra hverandre i faglig forståelse.*





Skjermdumper fra euroclinix.net.



I tillegg til Komplette apotek, Apotek1 og Vitusapotek, som baserer forsendelsene på resepter fra reseptformidleren, gjelder dette Fyrstikktoget apotek. Fyrstikktoget baserer forsendelsene på resepter fra utenlandske online-leger som nordmenn har bestilt gjennom euroclinix.net og 121doc.net.

Legemiddelverket har avdekket flere store og kritiske avvik under tilsynene ved de fire nettapotekene. Blant annet har forsendelse av kjølevarer vært en stor utfordring. Tilsynene ved Komplette apotek, Apotek1 og Vitusapotek ble omtalt i Farmasiliv nummer fem 2017.

### Mye å rette opp

Legemiddelverkets rapport etter tilsynet ved Fyrstikktoget apotek i juni i fjor, viser at apoteket i hovedsak overholder kravene som stilles i apoteklovgivningen. Legemiddelverket påpeker likevel elleve avvik fra faglige krav, hvorav enkelte også er gitt ved tidligere tilsyn med apoteket.

Avvikene omhandler blant annet alderskontroll og sporing ved forsendelse av reseptfrie legemidler. Det ble også registrert avvik på dokumentasjon av rett mottaker og kontroll med hvilke temperaturer legemidlene utsettes for under forsendelse. Videre ble det også registrert avvik på områdene innkjøp, temperatur i legemiddellagrene, stedfortreder for apoteker, mangler ved internkontrollsystemet, apo-

tekets praksis for retur av legemidler fra institusjoner og rutiner for dokumentasjon.

### Fristbrudd på retting av avvik

Innkjøpsavviket handlet om at apoteket hadde kjøpt legemidler fra virksomhet uten tilvirkertillatelse. Avviket ble betegnet som «kritisk». Apoteket skulle innen en måned etter tilsynet ha sendt inn dokumentasjon på at det kritiske avviket var rettet. Det ble imidlertid ikke sendt inn til Legemiddelverket før i september, etter at Legemiddelverket etterlyste dokumentasjon på retting av avviket. Dokumentasjonen ble ikke godtatt, og Fyrstikktoget fikk en ny frist til november i fjor. Samtidig måtte Legemiddelverket etterlyse fremdriftsplan for et av de andre avvikene, noe de fikk fra Fyrstikktoget først to måneder etter den opprinnelige fristen.

Daglig leder ved Fyrstikktoget apotek, Jan-Henrik Døhlen, er imidlertid av en annen oppfatning når Farmasiliv spør om en kommentar til hvorfor fristene for retting av enkelte av avvikene ikke er overholdt. – Vi har sendt inn dokumentasjon vedrørende alle avvik innen fristene og avventer svar fra Legemiddelverket, skriver han i en kommentar til Farmasiliv.

Legemiddelverket bekrefter per midten av februar at de har mottatt etterspurt dokumentasjon, men at de likevel ikke har kommet langt nok i saksbehandlingen



Fra Fyrstikktorget apotek kan du som pasient bestille en resept online og hente ut legemidler uten ytterligere helsekontroll

## Fyrstikktorget apotek

- Kjedeuavhengig apotek på Helsefyr i Oslo
- Eies av Webpharma, som også driver nettapoteket apotekhjem.no
- Kritiseres for at de samarbeider med engelske online-leger, og ekspederer EØS-resepter til forsendelse til nordmenn

til at avvikene fra tilsynet kan lukkes.

### Kritisert praksis

Praksisen med onlinekonsultasjoner med utenlandske leger, og samarbeidet med Fyrstikktorget apotek, er sterkt kritisert fra flere hold. Stortingspolitiker Kjersti Toppe (SP) har tidligere uttrykt overfor Farmasiliv at hun mener at når ett apotek samarbeider med en slik aktør, setter de hele bransjen i vanry. Også Sveinung Stensland (H), som er farmasøyt og medlem av Helse- og omsorgskomiteen, har uttrykt til Farmasiliv at denne type legepraksis er svært uheldig for pasient-sikkerheten, og at han er skeptisk til at et norsk apotek samarbeider med engelske nettleger og nettapotek.

Også TV2s «Helsekontrollen» har engasjert seg i praksisen de engelske nettlegene driver. De gjennomførte i høst en bestilling av slankemiddelet Xenical, der en kvinne som i over ti år har slitt med anoreksi og bulimi, fikk godkjent sin legekonsultasjon etter bevisst å ha oppgitt feil informasjon om vekt og eventuelle spiseforstyrrelser. De konfronterte Døhlen, med spørsmål om det er riktig av hans apotek å tilrettelegge for slik praksis ved å være det (eneste) apoteket i Norge som samarbeider med det britiske selskapet. I artikkelen svarer han at «Hexpress Healthcare som eier Euroclinix, er under engelsk kontroll. Jeg har all tillit til engelsk helsevesen og deres kontrollinstanser. Og Hexpress driver lovlig innenfor de rammene, så

da synes jeg det er helt greit, sier daglig leder ved Fyrstikktorget apotek til TV-kanalen.

### Benekter formelt samarbeid

Fyrstikktorget apoteks nettbutikk for forbrukere og pasienter, apotekhjem.no, inneholder ingen informasjon om eller markedsføring av Euroclinix' tilbud om nettkonsultasjon og bestilling av resepter levert gjennom Fyrstikktorget.

Det står imidlertid at «På legemidler er det visse begrensninger på hva vi kan levere. Dette gjelder både reseptfrie og reseptbelagte legemidler. Dersom du skal kjøpe reseptbelagte legemidler, må du kontakte oss på telefon ...».

Farmasiliv har spurt daglig leder Døhlen om hvilke råd de som kontakter nettapoteket på telefon for å kjøpe reseptbelagte legemidler får. Det har ikke Døhlen ønsket å svare på. Han bekrefter imidlertid at de mottar reseptene fra Euroclinix, men hevder at det ikke dreier seg om et samarbeid. Like fullt omtaler Euroclinix apoteket som «vårt registrerte partnerapotek i Oslo».

– Vi har ikke noen formell samarbeidsavtale med Euroclinix. Vi mottar gyldige, originale EØS-resepter og ekspederer dem som alle andre resepter, skriver Døhlen.

### Hemmelig omfang

Farmasiliv har også forsøkt å ta rede på i hvilket omfang EØS-resepter sendes fra de engelske online-legene. Det har ikke vært mulig å få en presis kommentar fra Døhlen på dette.

– Det er håndterlig i løpet av dagen, og antallet EØS-resepter er ganske stabilt, skriver han.

Ifølge en tilsynsrapport fra Legemiddelverkets tilsyn ved Frisk apotek i 2016 skal Hexpress ha hevdet overfor Frisk apotek at de har ti tusen pasienter i Norge. Etter nedleggelsen av Frisk apotek i 2016 overtok Fyrstikktorget apotek rollen som Hexpress' samarbeidende apotek i Norge.

Døhlen ønsker heller ikke å svare på om Fyrstikktorget apotek har noen planer om å knytte nettapoteket til reseptformidleren, slik at nordmenn med resept i reseptformidleren kan bestille reseptpliktig medisin via apotekhjem.no

*Jørgen Huse, seksjonssjef i Legemiddelverket, mener samarbeidet avviker fra de tradisjoner norske apotek har for å fremme riktig og sikker legemiddelbruk. Foto: Legemiddelverket*

